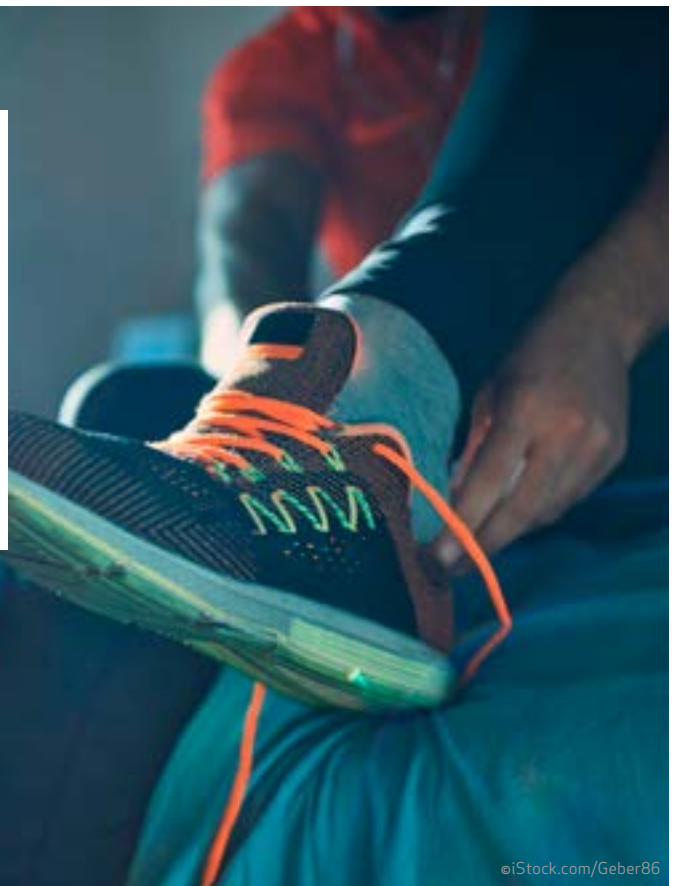

ECHA-18-B-11-LV

Kas Jums jāzina par apstrādātiem izstrādājumiem

Svarīgākā informācija uzņēmumiem par apstrādātiem
izstrādājumiem Biocīdu regulā (BR)

Ja maisījumi, vielas vai izstrādājumi ir apstrādāti ar biocīdiem, tos dēvē par “apstrādātiem izstrādājumiem”. Biocīdi aizsargā izstrādājumus no kaitīgiem organismiem, piemēram, kaitēkļiem, pelējuma un baktērijām. Šajā *informatīvajā dokumentā* ir sniegts īss ievads nozarei saistošajos noteikumos un pienākumos attiecībā uz apstrādātiem izstrādājumiem.

©iStock.com/Geber86

Uz apstrādātiem izstrādājumiem attiecas Biocīdu regulā izklāstītie noteikumi. Saskaņā ar minēto regulu biocīdus var laist tirgū (laišanu tirgū definē kā "pirmo reizi, kad izstrādājumu piedāvā tirgū") tikai pēc tam, kad ir saņemta valsts vai ES atļauja un ir novērtēti izstrādājumu riski. Tas pats attiecas uz aktīvajām vielām, kurām arī jābūt apstiprinātām, pirms tās var izmantot biocīdos.

Atļauja nav vajadzīga izstrādājumiem, kas apstrādāti ar biocīdiem, tomēr šādus izstrādājumus var laist ES tirgū tikai tad, kad biocīdā iekļautā aktīvā viela ir apstiprināta konkrētajam lietojumam.

Apstrādātu izstrādājumu piemēri:

- krāsa, kas satur bundžā pievienotu konservantu (maisījums);
- zeķe, kas satur sudraba šķiedras smakas novēršanai (izstrādājums, kurā iekļauts biocīds);
- ledusskapis, kas apstrādāts ar vielām pelējuma un smakas veidošanās novēršanai (izstrādājums).

Pienākumi saistībā ar apstrādātiem izstrādājumiem attiecas arī uz izstrādājumu importētājiem – tās ir būtiskas izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējiem ES tiesību aktiem biocīdu jomā.

IZSTRĀDĀJUMI, KO NEUZSKATA PAR APSTRĀDĀTIEM IZSTRĀDĀJUMIEM

Ja apstrādātiem izstrādājumiem galvenā ir biocīdā funkcija, tos uzskata par biocīdiem. Piemēram, antibakteriāla salvete ir biocīds, nevis apstrādāts izstrādājums, jo vienīgais tās lietošanas mērķis ir baktēriju kontrole.

Izstrādājumus, kuru apstrādē izmantotais vienīgais biocīds ir gāze, neuzskata par apstrādātiem izstrādājumiem, ja paredzams, ka apstrādē ar gāzi neveidojas atliekas. Tas pats attiecas uz ēkām un uzglabāšanas un transportēšanas konteineriem, kas ir dezinficēti, ja to apstrādē nav paredzama biocīda atlieku veidošanās.

©iStock.com/extreme photographer

Ja neesat pārliecināti, vai Jūsu produkts ir apstrādāts izstrādājums, vērsieties savas valsts palīdzības dienestā pēc padoma.

BIOCĪDĀS ĪPAŠĪBAS

Apstrādātus izstrādājumus iedala trīs kategorijās atkarībā no to atsauces uz aktīvajām vielām un to biocīdajām īpašībām:

- apstrādāti izstrādājumi bez norādes vai atsauces uz biocīdajām īpašībām, piemēram, krāsa vai tinte;
- apstrādāti izstrādājumi ar norādi uz biocīdajām īpašībām, piemēram, tekstilizstrādājumi, kas apstrādāti ar sudrabu antibakteriālos nolūkos;
- apstrādāti izstrādājumi bez atsauces uz biocīdajām īpašībām, bet ar apstiprinātām aktīvām vielām un attiecīgām marķēšanas prasībām.

Katrā no šiem trīs gadījumiem aktīvajai vielai ir jābūt

apstiprinātai vai jābūt pārskatīšanas procesā.

Marķējums ir vajadzīgs vienmēr, kad izstrādājums ir ar atsauci uz biocīdajām īpašībām, kā noteikts BR 58. pantā.

APSTRĀDĀTO IZSTRĀDĀJUMU MARĶĒŠANA

Apstrādātu izstrādājumu ražotājiem un importētājiem ir jānodrošina, ka produkti ir pareizi marķēti. Marķējumam jābūt viegli salasāmam, redzamam un uzrakstītam ieviešanas dalībvalsts valsts valodā.

Kad apstrādātu izstrādājumu laiž tirgū un tam ir atsauce uz tajā iekļauto aktīvo vielu biocīdām īpašībām, marķējumā arī jāiekļauj:

- apzīmējums, kas norāda, ka apstrādātais izstrādājums satur biocīdus;
- biocīdā īpašība, ko ieguvusi apstrādātais izstrādājums;

- aktīvo vielu nosaukumi;
- katras biocīdās (nano)vielas (ja tāda ir iekļauta) nosaukums, aiz tā iekavās norādot vārdu “nano”, un attiecīga lietošanas instrukcija.

PĀREJAS PASĀKUMI

Kopš 2017. gada 1. marta uzņēmumiem vairs nav atļauts laist ES tirgū izstrādājumus, kuri apstrādāti ar biocīdiem (vai kuros ar nolūku ir iekļauti biocīdi), kas satur kādu aktīvo vielu, kura vēl nav apstiprināta, nav iekļauta BR I pielikumā vai nav pārskatīšanas procesā.

Tas, vai apstrādātu izstrādājumu var laist tirgū, ir atkarīgs no aktīvās vielas statusa. Ir iespējamās četras situācijas:

1. apstrādātu izstrādājumu var laist tirgū, ja aktīvā viela ir novērtēta un apstiprināta attiecībā uz biocīdu, kas izmantots izstrādājuma apstrādei;
2. apstrādātu izstrādājumu var laist tirgū, ja aktīvā viela ir novērtēšanas procesā sakarā ar pārskatīšanas programmu, bet lēmums vēl nav publicēts;
3. ja aktīvā viela nav iekļauta pārskatīšanas programmā, apstrādātu izstrādājumu var laist tirgū, ja vien pieteikums par aktīvās vielas apstiprināšanu iesniegts pirms 2016. gada 1. septembra. Ja pieteikums nav iesniegts līdz minētajam datumam, apstrādāto izstrādājumu nevar laist tirgū pēc 2017. gada 1. marta;
4. apstrādātu izstrādājumu var laist tirgū, ja aktīvā viela ir iekļauta BR I pielikumā – to vielu sarakstā, kas nerada pamatu bažām.

Ja aktīvā viela nav apstiprināta vai pieteikums ir noraidīts (piemēram, tāpēc, ka nav samaksāta attiecīga nodeva), izstrādājumus, kuri ir apstrādāti ar biocīdu vai kuros iekļauts biocīds, kas satur šādu aktīvo vielu, vairs nedrīkst laist tirgū pēc 180 dienām no šāda lēmuma pieņemšanas.

TIESĪBAS PRASĪT INFORMĀCIJU

Patērētājiem ir tiesības prasīt informāciju par apstrādātu izstrādājuma apstrādi ar biocīdu. Ja patērētājs pieprasa šādu informāciju, piegādātājam tā jāsniedz bez maksas 45 dienu laikā.

©iStock.com/Michael Zhang

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

Apstiprināto aktīvo vielu un pārskatīšanas procesā esošo vielu saraksts ir pieejams ECHA tīmekļa vietnē. Jūs varat izmantot šo sarakstu, lai identificētu aktīvās vielas izmantošanai biocīdos un apstrādātos izstrādājumos.

- » Apstrādāti izstrādājumi: <https://echa.europa.eu/lv/regulations/biocidal-products-regulation/treated-articles>
- » Aktīvo vielu (apstiprināto un pārskatīšanas procesā esošo) saraksts: <https://echa.europa.eu/information-on-chemicals/biocidal-active-substances>
- » Eiropas Komisijas Vadlīnijas par apstrādātiem izstrādājumiem: <https://circabc.europa.eu/w/browse/d7363efd-d8fb-43e6-8036-5bcc5e87bf22>